

Hlavní výstupy kongresu a doporučení pro českou energetickou politiku

Ing. Jiří Jež, CSc., EGÚ Brno, a. s.



World Energy Council

CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic

ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

Současná situace na světovém trhu s energií (1/2)

- Cílem tohoto posledního referátu z dnešního komplexu 9 prezentací o 22. kongresu WEC v Daegu je **specifikovat hlavní výstupy kongresu a z nich plynoucí doporučení pro strategii rozvoje celosvětové energetiky, českou energetiku a českou energetickou politiku.**

- Úvodem lze konstatovat, že v průběhu jednání kongresu byly specifikovány a analyzovány **hlavní faktory, které za posledních 20 let ovlivňovaly** situaci na světovém trhu s energií a měly podstatný vliv na jeho současný stav, který nelze označit za optimální.
 - **Prudký růst cen ropy** a dalších energetických komodit po roce 2000, který následoval po 15 letech relativně příznivých cen.
 - **Finanční krize** a následné zpomalení ekonomického růstu provázené významným poklesem spotřeby energie, zvláště ve vyspělých ekonomikách.
 - **Boom břidličného plynu** v severní Americe.
 - **Havárie** v japonské jaderné elektrárně **Fukušima**.
 - **Nestabilní politická situace** v zemích severní Afriky a Blízkého Východu, vyvážejících ropu.
 - **Chybějící shoda v přístupu** k omezování změny klimatu.

Současná situace na světovém trhu energií (2/2)

- **Kolaps cen povolenek** v systému EU-ETS.
- **Prudký růst výroby obnovitelných zdrojů** v důsledku dotací, který je spíše problémem než jednoznačně pozitivním jevem.
- **Chybějící stimulace investičního prostředí** na trhu energií v Evropě, ohrožující možnost zajištění dostatečného kapitálu pro obnovu a rozvoj energetického systému.
- **Zavádění inteligentních (smart) technologií.**
- Stále nedostatečně využívaný **potenciál úspor** a zvyšování **energetické účinnosti**.

K těmto faktorům, ovlivňujících energetiku bezprostředně, nutno ještě přiřadit:

- Všeobecný celosvětově rychlý **pokrok ve vývoji a užití informačních technologií**, měnících nejen zaběhlá schémata uvažování, ale i způsob komunikace ve všech oblastech fungování, tedy i v oblasti energetiky.
- Celosvětovou „**elektrifikaci energetické bilance**“, kdy s nástupem nových technologií podíl elektřiny na celkové spotřebě energie vzrůstá a spotřeba elektřiny roste rychleji než spotřeba primárních energetických zdrojů.



World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

Světové energetické trilema pro zajištění udržitelného rozvoje (1/2)

Pro zajištění hlavního cíle kongresu, udržitelného rozvoje světové energetiky, bylo definováno tzv. **Energetické trilema**. Toto vyžaduje řešení tří navzájem propojených politických oblastí:

- **Energetická bezpečnost (Energy Security)**
efektivní řízení dodávek energie z domácích i externích zdrojů, spolehlivost energetické infrastruktury a schopnost dodavatelů energie pokrýt současnou i budoucí poptávku po energii.
- **Energetická spravedlnost (Energy Equity)**
přístupnost a cenová dostupnost energie pro všechny obyvatele.
- **Environmentální udržitelnost (Environmental Sustainability)**
zvyšování účinnosti strany dodávky i spotřeby energie a vývoj dodávek energie z obnovitelných a dalších nízkouhlíkových (nízkoemisních) zdrojů.

Uvedené tři problémové oblasti, tvořící „energetické trilema“ jsou také označovány jako „tři pilíře energetiky“, nebo „tři dimenze energetické udržitelnosti“.



World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

Světové energetické trilema pro zajištění udržitelného rozvoje (2/2)

Konstatuje se, že **dosavadní** (většinově) **komerční přístupy budování energetiky** nejsou vždy ekonomicky výhodné pro vyvážené plnění cílů ve všech třech dimenzích energetického trilema.

Celkový pohled se proto posouvá **od rozsáhlých univerzálních řešení k oceňování regionálního rozvoje a respektování národních kontextů.**

Proto:

- **Je nejvyšší čas začít řešit problémy budoucnosti a budoucích dodávek energie**, což bylo jedno z hlavních hesel Světového energetického kongresu
- **Nastává doba realistických řešení** budoucích problémů v energetice charakterizovaná v rámci WEC "**Time to Get Real**".
- **Nacházíme se v bodu zlomu, kdy je nutno adekvátně reagovat.**



World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÁT ČR

Závěry kongresu (1/4)

Teze:

- ❑ Celkové prostředí a podmínky ve světové energetice jsou stále komplexnější a více propojené.
- ❑ Globální aspirace na zvyšování energetické bezpečnosti, spravedlivý přístup k energii a udržitelnost z hlediska životního prostředí by mohly selhávat, pokud by nebyly provedeny rozsáhlé a naléhavé akce k potřebnému rozvoji a transformaci energetických systémů.

Z jednání kongresu vyplynuly následující závěry:

Závěry kongresu (2/4)

- **Zaměření současného myšlení o energetických systémech je zaujaté a neadekvátní, je potřeba:**
 - Posun od struktury energetických dodávek směrem k vyšší účinnosti ve spotřebě,
 - Více investic na straně spotřeby, inovací, pobídek a přísnější technické normy pro snižování energetické náročnosti.
 - **Cenové regulace, rozsáhlé dotace, obchodní bariéry** a absolutní cílové ukazatele pro jednotlivé technologie **deformují trh** a mají nežádoucí důsledky, proto je mohou tvůrci politiky **využívat jen výjimečně a velmi opatrně**.

- **Pro získání potřebných investic musí být národní energetická politika a regulační rámce dobře vyváženy:**
 - Nutnost robustních, předvídatelných a transparentních rámců umožňujících svobodné tržní podnikání, volbu inovací, technologií a investic,
 - "Energetické trilema" poskytuje solidní rámec pro každou zemi,
 - Je jen málo shody mezi vládami a investory o podstatě, ceně a hodnotě rizik. Je tedy mimořádně významné zlepšovat správné vnímání podstaty rizik a způsobu, jak je ocenit.



Závěry kongresu (3/4)

- **Významné investice do výzkumu a vývoje jsou nezbytností:**
 - Realizovat potenciál nových "zlomových" technologií - akumulace elektřiny a systémy pro zachycování, využití a skladování CO₂ (CCS)
 - Institucionální rámce na podporu investic do těchto nových technologií stanovit tak, aby tyto technologie mohly být zahrnuty do rozvojových programů a strategií na redukci emisí uhlíku.

- **Energetické "mapy" se mění, a proto se instituce také musí změnit, aby mohly udržovat krok s probíhajícím vývojem:**
 - Těžiště rozvoje světové energetiky se posunulo mimo země OECD,
 - Existující mezinárodní i regionální energetické instituce musejí reflektovat změny a pohotově na ně reagovat.
 - Spotřebitelská uskupení a občanská společnost očekávají, že budou moci ovlivňovat naši energetickou budoucnost



Závěry kongresu (4/4)

- **Pro zajištění všeobecného přístupu k energii jsou politika, institucionální rámce i finanční zdroje naléhavě nutné k ošetření rizika pro podporu podnikatelských postupů:**
 - WEC uznává potřebu dalších nutných akcí a podporuje iniciativu generálního sekretáře OSN „Udržitelná energie pro všechny“.
 - WEC podporuje zahrnutí všeobecného přístupu k energii jakožto klíčové a významné součásti připravovaného dokumentu OSN: "Post-2015 Millennium Development Goals".

- **Zdaleka již nejde jen o zmírnění negativních jevů, ale o odolnost proti potenciálním haváriím:**
 - Rizika ze vztahu energetika–voda–potravinářství, rizika vlivu extrémního počasí a kybernetický terorismus vystavují energetickou infrastrukturu potenciálním haváriím.
 - Musí se důsledně promýšlet, nově definovat a přizpůsobovat odolnost energetické infrastruktury.

Doporučení pro českou energetickou politiku (1/2)

- **Podpora zvyšování energetické efektivity** jak na straně nabídky, tak zejména na straně poptávky.
- **Vytvoření předvídatelného, stabilního a prospěšného prostředí pro energetické investice** a dosažení veřejné podpory pro strategické projekty energetické infrastruktury.
- **Podpora výzkumu, vývoje a realizace nových technologií** ke zlepšení energetické efektivity a omezování emisí.



World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÁT ČR

Doporučení pro českou energetickou politiku (2/2)

- **V podmínkách EU je prioritním úkolem náprava evropského trhu s elektřinou s cílem vyváženého plnění energetického trilema bezpečnost-konkurenceschopnost-udržitelnost:**
 - Překonání krize trhu s energií v Evropě s důrazem zejména na obnovení konkurenceschopnosti a bezpečnosti dodávek energie.
 - Přehodnocení dotačních programů pro vybrané zdroje elektřiny a narovnání podmínek pro rovný přístup ke všem druhům zdrojů.
 - Náprava kolabujícího systému EU-ETS.
 - Modifikace trhu s elektřinou (např. kapacitní trh) je nutno provádět koordinovaně v rámci regionů i celé EU.

- **Řešení zmíněných problémů je nutno akcentovat již nyní v rámci procesu vytváření nové energetické politiky EU do roku 2030.**

Děkuji za pozornost...